

Bhadradrirama Shatakam

——
भद्राद्रिरामशतकम्

——
Document Information

Text title : Bhadradrirama Shatakam

File name : bhadrAdrirAmashatakam.itx

Category : raama, shataka

Location : doc_raama

Author : Kavimani Subrahmanyashastry

Proofread by : Aruna Narayanan

Description/comments : Ramastutimanjari page 445

Latest update : June 3, 2023

Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

June 3, 2023

sanskritdocuments.org

Bhadradrirama Shatakam

ભદ્રાદ્રિરામશતકમ્

શ્રીરામાય નમઃ ।

(કવિમણિ સુબ્રહ્મણ્યશાસ્ત્રિરચિતં)

ભદ્રં ભદ્રાદ્રિવાસી દિશતુ રઘુપતિભાવિતો માનસેન

ધ્યાતો બુદ્ધ્યા ચ શીષ્ણાં પદનલિનનતઃ કિચ્ચ વાચા સ્તુતશ્ચ ।

યસ્યાડુઘ્નો વન્દમાનાનમરપતિમુખાન્વીક્ષ્ય નન્તું ગતાનાં

સ્મેરાસ્થાબ્જેક્ષણેન પ્રતિદિશતિ મુદં માનવાનાં વિલમ્બઃ ॥ ૧ ॥

વાચઃ સર્વા નિવૃત્તા ઇતિ સહ મનસા બુદ્ધ્યતે વેદવાક્યૈઃ

બ્રહ્માદ્યા અપ્યશક્તાસ્તવ મહિમગુણપ્રસ્તુતાવિત્યવૈમિ ।

ઇત્યં ભૂતેડપિ વસ્તુન્યતિમલિનમતિઃ સ્તોતુમિચ્છામિ યત્વાં

ચાપલ્યં તત્ર હેતુર્ભવ સહનપરો રામ ભદ્રાદ્રિનાથ ॥ ૨ ॥

ધાનુષ્કાગ્રેસરત્વં ધરણિપતિશતાસેવ્ય પાદામ્બુજત્વં

વિસ્તીર્ણૈશ્ચર્યકત્વં વિપુલતરયશઃ શ્વેત લોકાવલિત્યમ્ ।

ભાસન્તાં તે કિમેતૈર્મમ ધરણિસુતારામ કશ્ચિદ્ગુણો માં

કારુણ્યાબ્ધિત્વરૂપઃ કલયતિ વિવશં ભદ્રશૈલેશ દાસમ્ ॥ ૩ ॥

દૃશ્યા કોદણ્ડલીલા દશમુખશિરસાં ખણ્ડનેડનેકકૃત્વઃ

કાકસ્યૈન્દ્રેશ્ચ મન્તૌ નિરવધિકૃપાડલુબ્ધતા રાજ્યદાને ।

યાત્રાદાને ચ વાદાન્યકં, અનિલસુતે ભૃત્યવાત્સલ્યમગ્ર્યં

નિર્વ્યાજિઃ પ્રેમભારો મયિ ચ, તવ વિભો રામ ભદ્રાદ્રિનાથ ॥ ૪ ॥

યઃ કૃત્વા તોયરાશિં નિજચુલકગતં પ્રાર્થિતોડપાત્સુરૌઘૈઃ

યસ્થાણાં પાલયન્ સન્ ન ભયભૃતમના વર્ધતે વિન્ધ્યશૈલઃ ।

યદ્વાયા સર્પતાડભૂત્રહુષસુરપતેઃ સોડપ્યગસ્ત્યો મુનીન્દ્રઃ

પ્રાવોચત્યાવનં ત્વાં મમ હર દુશિતં ભદ્રશૈલેશ તસ્માત્ ॥ ૫ ॥

કારાયાં દ્વાદશાબ્દાન્ જનનિ જનકજે યાતનામામવન્તં

નિર્માપ્યાલયં વો મણિગણખચિતૈર્ભૂષણૈઃ સાર્ધમેવ ।

भक्तं श्रीरामदासं तव मृदुलगिरा रक्षति स्म प्रियस्ते

भद्राद्रिशप्रिये मां कथमवतु विना त्वद्गिरा राघवः सः ॥ ६ ॥

कुर्वाणः कूरकर्माण्यपि समुपगतस्त्वां तु दैवाद्यदि स्यात्

त्वद्गतां प्राप्य शिक्षां प्रथममथ नरः प्राप्नुयादीप्सितानि ।

दृष्टौ दुष्कर्मनिष्ठौ किल विपिनयरौ यत्कवन्धो विराधः

उस्तच्छेदं त्वदामौ स्वपदमथ गतौ भद्रशैलाधिनेतः ॥ ७ ॥

त्वत्प्राप्तिं भेदशून्यां श्रुतिशिष्यपरगिरो मुक्तिशब्दार्थमाहुः

निःसीमानन्दरूपामलमिह न वृणो तां तु भद्राद्रिनाथ ।

दूर्वाश्यामावभासं स्मितलसितमुषं सानुजं सीतयेतं

बिभ्राणं यापभाणौ नयनपथि दधज्जन्मकोटीर्नये त्वाम् ॥ ८ ॥

लब्ध्वा पुण्यैरगाण्यैरिह मनुजजनि दुर्लभां भङ्गलीनां

नाधस्ताद्गन्तुमीडे यद्यपि कुशलता नास्ति योर्ध्वं प्रयातुम् ।

कुर्वे कर्माणि किन्तु प्रसभमभिपतेत्पूरुषो यैरधस्तात्

उर्ध्वं त्वं प्रापयेर्मां तव पदमतुलं देव भद्राद्रिनाथ ॥ ९ ॥

भाणस्ते पूजितो मे दलयतु षडरीन् बाधमानानजस्रं

यापस्ते नाशयेन्मे सकलमपि मलापातकानां समूलम् ।

पादस्ते पादुकाया एव मखिततरं स्थानभीशार्पयेन्मे

कायस्ते कामदोग्धा नयनपथगतो भ्रातु भद्राद्रिनाथ ॥ १० ॥

लावण्यानां निधानं सुरनरजनता तापनिर्माक्षुडेतुः

उल्पागो मार्गणानां कलिकलुषदृशां स्वर्गमार्गप्रदीपः ।

भद्राद्रौ नेत्रभाञ्जो अमृतरसलसञ्छुद्धसिद्धाञ्जनश्रीः

आस्ते सीतादृगीक्षाद्विगुणित विलसत्कालिमा कालमेघः ॥ ११ ॥

उच्छेत्ता संशयानां श्रुतिशिष्यपरगिरामर्थनिर्णायकत्वे

शा(श)स्त्राभ्यासस्य कालेऽप्यभिगत विनुवद्भृल्लोकस्य नित्यम् ।

शास्त्राणामर्थजातप्रवचनपटुधीर्जन्मभूमिः कलानां

भद्राद्रौ भाति कश्चिद्भवगणनयर श्रान्तविश्रान्ति वृक्षः ॥ १२ ॥

सत्वोद्रेकप्रकाशः शरणमभियतां प्राणिनां तामसानां

आर्द्रागस्कारिणां नो लुदयगतमलानुग्रहावेदकोऽयम् ।

येतः कल्डारथञ्चद्विकसनकरणो चन्द्रिका भूसुतायाः

भद्राद्रिशस्य डार्दं व्यपनयतु तमः सुन्दरो मन्डलासः ॥ १३ ॥

સીતાનેત્રાન્તવીક્ષાડસિતરુચિશબલશ્ચૌષરાગાનુવિધ્ઃ

કેયૂર સ્વર્ણકાન્તિવ્યતિકર સુભગો રામ તે મન્દહાસઃ ।

ઐન્દ્રેષ્વાસસ્ય શકું વિતરતિ સતતં પશ્યતાં લોચનાનાં

યુક્તં ભદ્રાદ્રિનાથ ત્વમપિ જલધરભ્રાન્તિદાયી વિભાસિ ॥ ૧૪ ॥

નેત્રાહ્લાદ પ્રવીણો નિજતનુમહસા સન્તતં લક્ષ્મણોતો

નિત્યં સન્માર્ગગામી સકલમપિ હરંસ્તાપમત્યન્તશુદ્ધઃ ।

આલોકેનૈવ દૂરાદપિ દૃઢતમસાં છેદને સમ્પ્રવૃત્તો

ભદ્રાદ્રો કિન્નુ રાત્રિચ્ચરનિધનપરો ભાસતે રામચન્દ્રઃ ॥ ૧૫ ॥

ચિત્રં ભદ્રાચલેન્દો તવ કિલ ચરિતં વર્ણ્યતાં કેર્વયોભિઃ

સીતાયા વિપ્રયોગે કરુણકરણતા પ્રસ્ફુટા તે વિલાપૈઃ ।

ત્યક્ત્વા તામેવ દેવીં પુરજનવચસા ગર્ભિણીં કાનનાન્તે

ધીરોડભૂઃ પાલયન્દ્ધમાં મખકરણપરો વત્સરાણાં સહસ્રમ્ ॥ ૧૬ ॥

ક્વાહં માન્દૈકભૂમિઃ ક્વચ રઘુતિલકો વિદ્વદીડ્યાડ્ઘ્રિપદ્મઃ

સ્તોત્રાયાથાપિ તસ્ય પ્રસરતિ હૃદયં વાર્યમાણં મયાપિ ।

મોદેનાથાપિ નૂનં રઘુકુલવૃષભો ભદ્રશૈલાત્રવાસી

સ્તમ્ભારોહપ્રયત્નં હસતિ કિલ શિશું વીક્ષ્ય નન્દન્પિતા હિ ॥ ૧૭ ॥

શૃણ્વન્તો વા પઠન્તસ્તવ ચરિતવરં હન્ત વાલ્મીકિબદ્ધં

ભક્તા આનન્દબાષ્પાકુલનયન યુગાઃ કિન્ચ રોમાચ્ચવન્તઃ ।

યત્રાસીરંસ્તતો મામપિ નય ભગવન્ભદ્ર ભદ્રાચલેશ

પ્રાપ્સ્યામ્યુત્તીર્ય મોહામ્બુધિમથ ભવતસ્તેજસેદ્ધં પદં તત્ ॥ ૧૮ ॥

ઐશ્વર્ય ધનલાભમપ્યધિકતાં સ્વેષુ પ્રશંસાવહાં

અર્થિભ્યોડર્પણમન્ન વસ્ત્રધન સદ્વિદ્યાદિકાનામપિ ।

યે વાગ્છન્તિ ત એકદાપિ મનુજા ગોદાવરીમજ્જનાઃ

ભદ્રાદ્રીશ્ચરપાદપદ્મયુગલીનમ્ના ભવન્તુ ક્ષણમ્ ॥ ૧૯ ॥

ભો લોકાઃ શૃણુતેદમલ્પધિષણોનાપ્યુક્તમલ્પં વચો

વૈદુષ્યં કવિતાં ધનં નિપુણતાં ચચ્ચેતરહીર્તિકૃત્ ।

રામઃ સ્વેષુ પરીક્ષતે ન કુહચિદ્ભક્તિં પરં પશ્યતિ

ક્ષેમાર્થં તદુપેત ભદ્રધરણીભૃત્રાથદૃષ્ટેઃ પદમ્ ॥ ૨૦ ॥

રામો રામ ઇતીવ સર્વજનતાસડ્ઘુષ્યમાણો વિભૌ

अज्ञानादिव ते कथां सुरमुनिं पप्रच्छ वल्मीकभूः ।
 तेन ज्ञातमिदं तवोत्तमकथा वक्त्राद्भृङ्गीता गुरोः
 मुक्त्यै स्यादपि भुक्तये तनुभृतां भद्राद्रिनाथ प्रभो ॥ २१ ॥
 उंसं त्वामवयन्ति शास्त्रनिपुणाः सन्मानसे सञ्चर-
 स्येवं येत्तव पक्षपातमुचितं मन्ये महीपेश्वर ।
 तस्य स्थानमभुं जनं कलयितुं क्वाक्षेपकर्ताऽस्ति ते
 भद्राद्रेश्वर भावयास्य समयं सज्जोऽस्य उंसर्वदा ॥ २२ ॥
 यद्ब्रह्माङ्कुरपाणिपादं अमनो निष्कर्णयक्ष्मभत्
 तद्द्रष्टुं कथमीश्वर उंसमखो नन्तु समीखामखे ।
 छत्यालोच्य विधीयतां तनुमतां क्षेमाय रामात्मना
 तद्भद्रायल सीम्नि राजतितरां सर्वान्पुमथान् ददत् ॥ २३ ॥
 वाञ्छे निर्गुणं मानुषस्तुतिखता येतो उंसं चिन्तया
 उंसतोऽयं मम दुर्जनार्पितधनादानेन नित्यं उंसः ।
 पुष्टं दृष्टपरान्तश्च जठरं स त्वं प्रसीदः कथं
 निर्व्याजं प्रतिपालये तव कृपां भद्राद्रिनाथ प्रभो ॥ २४ ॥
 माया त्वां जनयत्यजं विदधती नामानि ते सादरं
 ब्रह्मा विष्वक्शुरुभापती रघुपतिः कृष्णश्च कल्कीति च ।
 मत्त्राणाय नियोजयेद्यदि तदा कुर्याश्च भद्रक्षणां
 श्रीभद्राद्रिविभो मदीयदुरितैः सा नैवमाधाद् ध्रुवम् ॥ २५ ॥
 कल्याणं कमलापतेः कलयतात्कम्रोऽवतारः स नो
 यः कङ्काय च योगिनामसुखलभं स्थानं स्वयं प्राददात् ।
 गत्वाऽन्यं पुरुषं धिया मुनिवधूं ब्रह्मं पुनाति स्म यो
 यो वा दक्षिणदेशजान्सुभयितुं भद्रायले तिष्ठति ॥ २६ ॥
 कल्पद्रुः कविताजुषां कुलगुरुर्विद्यैप्सया श्राम्यतां
 भाङ्गपः प्रणतान्तरस्थतमसां भोग्यं परं योगिनाम् ।
 कालः कौण्डिनसन्तेश्च करुणा मूर्ता मङ्गागस्विनां
 भद्रं दातुमनर्गलं विजयते भद्रायले कोऽपि नः ॥ २७ ॥
 यस्याङ्घ्रिः सङ्घर्षाणाम्द्रुङ्कुलक्षमपाल सिंहासनं
 प्राभं पादुकाऽपि राक्षसपतिः कीशाधिपश्च स्वयम् ।
 आस्तां प्रेमभरोण नुन्नमनसौ सख्यामरग्राहिणौ

यस्यासौ मम सेव्यतामधिगतो भद्रायलस्योपरि ॥ २८ ॥

यापो यस्य तनोति पातकततेः सेतौ कृताग्रः क्षतिं
 जाणो यस्य कपीशभावमददात्पुत्राय भासां निधेः ।
 वीक्षा यस्य य पापिनोऽपि भवति स्वर्लोकनिःश्रेणिका
 सोऽयं वाङ्मनसातिगामि भडिमा जगार्ति भद्रायले ॥ २९ ॥

यद्वीक्षा शरभङ्गनामकमुनेः वैधात्यदात् ज्यायसी
 यत्सेवा युवराजताप्यपदतः श्लाघ्या सुमित्राभुवः ।
 यथ्यास्त्रिकथाश्रुतिर्लनुमतो वैकुण्ठवासाधिका
 तास्तिस्त्रोऽपि य भद्रशैल शिषरे लभ्याः स्वतो देहिनाम् ॥ ३० ॥

यं वक्षःस्थलमास्थिताऽपि कमला नो तत्त्वतो ज्ञानती
 तस्थानुग्रहमीप्सतीव पदयोः सेवां सदा कुर्वती ।
 सोऽयं रामवपुः प्रकाशितमहातत्त्वः स्वयं ब्रह्मणः
 मूढानुग्रहकाङ्क्षया विलसति श्रीभद्रशैलोपरि ॥ ३१ ॥

अङ्गाभाजित तोयदाय भजतां भङ्गावहाय द्विषां
 गङ्गापावनताप्रदाय मलिजासङ्गाधिकानन्दिने ।
 पिङ्गाक्षेशसभाय मे नतिशतं रङ्गाधिराजार्चिने
 तुङ्गात्युज्ज्वलभद्रशैलविलसच्छृङ्गाग्रभूवासिने ॥ ३२ ॥

याये त्वां रघुनाथ किञ्चन न ते दत्तेन तेन क्षतिः
 सारथ्यं ददते त्वदर्थमयते भक्तिं सुमन्त्राय ते ।
 यद्रूपं समदर्शयः करुणया प्रस्थास्यमानो वनं
 तत्तेजोमयमीक्षितुं मम मनो भद्रायलेशेच्छति ॥ ३३ ॥

कारुण्यामृतवर्षुको ज्ञनकजाविद्युल्लतासङ्गवान्
 सन्तापं शमयन् स्वमाश्रितवतां श्यामाभिरामाकृतिः ।
 नित्यं सत्पथमाश्रितो जनतया सम्प्रार्थ्यसन्दर्शनः
 भद्रोर्वीधरमाश्रितो विजयते रामाभिधानो धनः ॥ ३४ ॥

येतो मे विषयेषु सञ्चरति न प्रहोऽस्मि ते पादयोः
 सदृभिः साधु समागमो न कुडयित् श्रद्धा य नो कर्मणि ।
 संसाराम्बुनिधि तरीतुमनसः किं वाऽस्ति मे साधनं
 भद्राद्रिश्वर ते विनाऽद्य शबरीमोक्षप्रदातः कृपाम् ॥ ३५ ॥

श्रेयः पक्षमलयन्ति सूक्तिषु सुधां सिञ्चन्ति राज्ञां सभा-
 स्वातन्वन्ति जयं समं बुधगणैर्विधाविवादेष्वपि ।
 आकिञ्चन्यमपानुदन्ति दृढयं कुर्वन्त्यखो निर्मलं
 भद्राद्रिश्वर रामभद्र करुणाकुल्ललटाक्षाङ्कुराः ॥ ३६ ॥
 याञ्चत्यं परिहर्तुमब्धिपयसो नाथेशिषे स्वेच्छया
 येतो मे थपलं विधातुमयलं शक्ते न किं त्वत्पदे ।
 षशस्त्वं वरभद्रशैलनिलय स्थाणोर्धनुर्भञ्जने
 मल्लर्माङ्कुरमीश्वरो दलयितुं किं नेति विज्ञापये ॥ ३७ ॥
 सेव्यस्त्वं श्रुतिशीर्षवार्धितलजैर्नित्यं मुनीनां गणैः
 मूढेषु प्रथमासनं प्रथयता सेव्यो मयाऽपि स्वयम् ।
 नानानन्दमयं स्वधाम नयसे मामप्यसन्देहतो
 युक्तं किं नु बुधाबुधौ समतया भद्राद्रिनाथेक्षसे ॥ ३८ ॥
 कीर्त्यर्थं न तु भक्तितो रघुपते गुम्भन्ति ये त्वत्क्षयां
 वाया माक्षिकधुर्यया तव कृपापात्रत्वमायान्ति ते ।
 जिह्वापलतो रसायनवरं ये भुञ्जते तेऽपि किं
 नारोग्यं मल्लदाप्रवन्ति भुवने भद्रायलेश प्रभो ॥ ३९ ॥
 त्वद्भाणेन निमज्जितो जलनिधौ मारीचनामाऽशरः
 पश्यन् राममयं जगन्भुनिततीर्त्तातेर्भरादत्यगात् ।
 पापोऽमू गतिमानशे यद्वि तवाधायापराधं परं
 किं वाच्यं वरभद्रशैलनिलय त्वत्पादपद्मार्थिषु ॥ ४० ॥
 राम त्वत्पदपद्मयोर्नभरुचिर्दार्ढ्यं तमो मे हरेत्
 उद्भूता चरणाभ्युजात्तव पुरा स्रोतस्विनी धीसदाम् ।
 सोढ्वा ते जलधिप्रयुक्त शरसंसक्ताग्नितापं परं
 पत्यर्थं शरणागतव लसति श्रीभद्रशैलेश या ॥ ४१ ॥
 कृत्वाऽऽगांसि भङ्गन्यपि प्रतिदिनं त्वत्तो भयं नापुयां
 कृत्वाऽऽगो वधदाएऽनं स बलिभुङ् किं न त्वया रक्षितः ।
 त्वां यातः शरणां तथाऽऽलमपि किं त्वां रक्षकं नामवान्
 भद्राद्रिश्वर वर्षं मय्यपि कृपापूर्णां कटाक्षाङ्कुरान् ॥ ४२ ॥
 कुर्वन्कर्म मद्दर्थमेष्यति ततः सिद्धिं भवानित्यमुं
 पार्थार्यार्थमुपादिशो न भवतु तद्वाक्यं मृषाऽवोचथाः ।

धुत्वा रावणमाडरन्तमवनीपुत्रीं रथात्पातयन्
पक्षच्छेदमवाप्य भद्रगिरिराट् ! गृध्रः पदं तेऽगमत् ॥ ४३ ॥

माडात्स्यं तव वेदितुं रघुपते नालं विरिञ्चाद्यो
वाल्मीकिस्तद्वेत्तवैव कृपया लेशस्य लेशात्मना ।
सत्येवं तव वैभवं भुवि कविः को वर्णयित्कुत्सन्शः
त्वद्दत्तां कवितां तवैव पद्योर्भद्रायलेशार्पये ॥ ४४ ॥

वीक्षा ते रघुनाथ उन्त शबरीमोक्षाय सङ्कल्पते
वीर्यं शङ्करयापभञ्जनकृते प्रौढिं समालम्बते ।
डोघो राक्षसराट्शिरोदशशतीं भूमौ क्षिपत्यञ्जसा
श्रीभद्रायलनाथ ते स्तुतिविधौ के वा वराका वयम् ॥ ४५ ॥

डिं ते मे वरिवस्यथा विडितया नूनं न मामीक्षसे
रक्षोवानरनायकावभवतां ते यामरत्राडिणौ ।
दासस्ते नयने गिरेरपि मडादक्षो हनूमानभूत्
सर्वोर्वीपतितां स्वयं य वडसे भद्राद्रिनाथ प्रभो ॥ ४६ ॥

भद्राद्रिश तवेडितानि चरितान्यत्यद्भुतानि प्रभो
पाषाणप्लवनं तुण्डस्य य तथा ब्रह्मास्त्रतापादनम् ।
स्त्रीत्वप्रापणमश्मनश्च धनुषः शम्भोस्तथा भञ्जनं
दृश्यन्ते क्व नु नाम कङ्कशबरीमोक्षप्रदानं तथा ॥ ४७ ॥

कोपस्ते विशदः पयोधिपयसां क्वाथडियादानतः
शक्तिस्ते परमेशबाहुविधृतेष्यासद्विधाभञ्जनात् ।
प्रीतिस्ते य रञ्जस्तभोतिगपदादृशात्तिरश्चस्तथा
वात्सल्यं मम भद्रभूधरपते निर्दुत्तुं रक्षाणात् ॥ ४८ ॥

गाधाभिः स्वकपोलकल्पित पटोन्नियन्दि माध्वीरसा-
स्वादानन्दित सञ्जनाभिरनिशं गायन्ति डि त्वां भुधाः ।
शुवन्मुक्ततया स्थिता अपि य ते यद्येवमर्द्धत्तमाः
श्लोषं भावमवाप्नुयां कथमहं भद्राद्रिनाथ प्रभो ॥ ४९ ॥

कल्याणं कलयस्व मे कलिमलं संसक्तमुन्मूलय
भ्रान्तिं वारय भोगजालजसुषे कामादिका-संहर ।
चित्तं निर्मलय प्रमोडभरितं स्वात्मानमादर्शय
क्वान्तं मां भवदावतः शिशिरय श्रीभद्रशैलेश्वर ॥ ५० ॥

थन्द्रोऽभून्मनसस्तवेति वयनं वक्ति श्रुतिः सोऽप्यसौ
 आह्लादं वितनोति शीतलरुचिः सन्मार्गगामी सदा ।
 कार्यं कारणतो गुणान् लभत धत्यालुर्भनस्ते तथा
 भद्राद्रेश्वर ता-गुणांस्तव समान् सङ्कामयास्मास्वपि ॥ ५१ ॥
 दृष्टस्यापि विनिन्दतोऽपि दयसे त्वं वालिनः स्म स्फुटं
 भार्यालर्तारि रावणो युधि जिते न ध्न-गृहं प्रैषयः ।
 सीतावक्षसि दारणं कृतवतः काकस्य रक्षामधाः
 भद्राद्रेश्वर मां परं दुरितिनं त्वं शिक्षसे प्रत्यहम् ॥ ५२ ॥
 वन्दित्वा तव पादपद्मयुगलं वन्देय ना-न्यं क्वचित्
 प्रार्थ्यं त्वं स्वमभीप्सितं न य परं तत्प्रार्थयेयं पुनः ।
 अेवं येच्छियते यशोऽकलुषितं स्यात्ते ममैतत्प्रियं
 भावं तं मम पालयस्व दयया भद्रायलाधीश्वर ॥ ५३ ॥
 गङ्गाया अपि योत्तरे जनपदे जन्मानवान् स्वेच्छया
 पातुं दक्षिणदेशजनपि जनान् सन्दर्शनानुग्रहैः ।
 नुन्नस्त्वं दययाऽतिपुण्यतटिनी गोदावरीरोधसि
 प्राप्तो भद्रगिरिं रघूत्तम विभो रक्षञ्जनान् मादृशान् ॥ ५४ ॥
 कल्पद्रुर्भधुपाश्रितस्तृणामुष्णी सा कामधेनुः श्रुता
 यिन्तामण्यभिधो मणिश्च कठिनः किञ्च स्थितास्ते द्विवि ।
 सत्सेव्यो विजयी रणे सद्यलुट्भद्रायले भूतले
 निर्दोषो रघुनन्दनो विजयते देवो वदान्योत्तमः ॥ ५५ ॥
 कयाऽद्य विधया ब्रुवे कलियुगस्य दोषं जनाः
 क्षिपन्ति भङ्गु वत्सरान् क्षणामिवारसैर्भाषणैः ।
 अरुन्तुदनस्तुतीर्विदधते सदा पण्डिताः
 स्मरन्ति न कदाचन स्वपनतोऽपि भद्रायलम् ॥ ५६ ॥
 विशित्रतरवेदिकं विमललेमतः कल्पितं
 विमानवरमग्रतोऽस्य य सुदर्शनं काञ्चनम् ।
 प्रदक्षिणपथं बुधैः पठितदिव्यरामायणं
 प्रपश्यत वरालये रघुवरस्य भद्रायले ॥ ५७ ॥
 करीन्द्रकरभालवे करधृताशुगासेषवे

પ્રશસ્તગુણ સિન્ધવે પ્રણતજન્મિનાં બન્ધવે ।
કલીરિતતમોમુષે કલિતપુણ્યહૃજ્જગમુષે
નમાંસિ ચ સમર્પયે નગરિતોરુભદ્રાદ્રયે ॥ ૫૮ ॥

મુનીન્દ્રવરમોહને મુષિતચક્ષુષીક્ષાવતાં
વિદેહતનયાદ્દશોર્વિરચિતામૃતાઝ્યાઞ્જને ।
સ્વસુર્નિશિચરપ્રભોઃ સ્મરશાર્તિસન્દાયકે
શરીરમહસિ પ્રભોર્વિશતિ હૃત્તુ ભદ્રાચલે ॥ ૫૯ ॥

ચરાચરવિધાયિનીં ચરણનમ્રધીદાયિનીં
કવિસ્તુતિરસાદિનીં કરુણયાડડર્તસંરક્ષિણીમ્ ।
દિલીપકુલનન્દિનીં દિવિષદાર્તિસંહારિણીં
ભજામિ પરદેવતાં ભવનિતોરુભદ્રાચલામ્ ॥ ૬૦ ॥

અતીતભવસઞ્ચિતૈરગણિતૈશ્ચ પુણ્યવ્રજૈઃ
અવાપ્ય રઘુનાયકેડભ્યધિકભક્તિમદ્વૈતિનીમ્ ।
તયા જિગમિષેત્પદં સુખમયં જનશ્ચેતદા
પ્રયાતુ બુધસકુલં પ્રભુસનાથભદ્રાચલમ્ ॥ ૬૧ ॥

કલિઃ કલયતે બલાત્કલુષચિત્તસંવાસનં
પ્રભો ષડરથો મનઃ પ્રાયચન્તિ વાસોગૃહમ્ ।
બિભેમિ ચ ચમાદહં બત તવાપિ દાસો ભવન્
અતોડત્ર તવ દૃષ્ટયે વસતિમેમિ ભદ્રાચલે ॥ ૬૨ ॥

ચર્યૈવાખ્યા મરણાસમયે મુક્તયે દેહભાજા
વારાણસ્યાં મદનરિપુણા પ્રોચ્યતે કર્ણમૂલે ।
ચર્યૈવાજ્ઞા જલનિધિજલસ્તમ્ભનપ્રૌઢિરાસીત્
સોડયં ભદ્રાચલશિખરગઃ શોષયેચ્છોકમોહૌ ॥ ૬૩ ॥

આશાપાશાભિહતમનસામામયૈઃ પીડિતાનાં
જ્ઞાતું શક્ત્યા વિરહિતધિયાં બ્રહ્મ વેદાન્તવેદમ્ ।
પ્રાપ્તું યાવત્તનુ સુખમલં કાઙ્ક્ષતાં મુક્તિમન્તે
કા વાડસ્ત્યન્યા ગતિરિહ વિના ભદ્રશૈલાધિનાથમ્ ॥ ૬૪ ॥

જન્મ પ્રાપ્તં ધનપતિગૃહે લોકમાન્યે તતઃ કિં
વિદ્યા લબ્ધ્યા વિનયમહિતા વિશ્વહૃદ્યા તતઃ કિમ્ ।
વીર્યોદ્ધિકો ભવતિ વિજયપ્રાપ્તિહેતુસ્તતઃ કિં

सौम्यं लभ्यं त्विह य परतो भद्रशैलाधिनेतुः ॥ ६५ ॥

मृत्योर्भृत्यं सततमयतां जितितो ज्ञानतो वा-

ऽजानानां निजमवरतादोषमय्युत्सुकानाम् ।

प्राप्तुं लोकानथ य पुनरावृत्तिशून्यान्सुभार्थ

भद्रोर्वीघ्निं लसति शबरीभोक्षदः कोऽपि देवः ॥ ६६ ॥

सद्भाऽसद्भा क्वयति कविः किञ्चिदाधाय चित्ते

क्षुद्रैरर्थैः सङ्गलयति तां वाचमल्यैरबुद्धिः ।

वाल्मीकिस्ते यरितमभिधायैव वैधेषु लोके-

ष्वधाप्यास्ते सुभ्रमनुभवन् राम भद्राद्रिनाथ ॥ ६७ ॥

यस्या लाभाज्जनकनृपतेर्वृद्धिरासीदनत्या

यस्याः क्रोधो न भवति मडामन्तुङ्गद्राक्षसीषु ।

सैवानन्या यदि जनकजाडुपिणी पद्मगोला

किं त्वां न स्यात्सुभ्रमुपयतां तं य भद्राद्रिनाथ ॥ ६८ ॥

नष्टं किं ते भवति नयनानन्दिभूर्ते वदादौ

मग्नोन्मग्नं भवजलनिधौ भावनाशून्यबुद्धिम् ।

कामक्रोधाद्यभिधमकरैस्तुद्यमानं समन्तात्

मां मा भैषीरिति वदसि येद्भद्रशैलेश वाचा ॥ ६९ ॥

देहो भास्वांस्तव सितरुथी राम ते मन्दडासः

लोकार्तीनां शमकर विभो लोहितो लोचनान्तः ।

भावः सौम्यो गुरुरपि कृपा विद्मदर्थ्यः कविस्त्वं

मन्दो रोषः शिरसि य तमो भासि भद्राद्रिकेतुः ॥ ७० ॥

सारं वेदागमगतगिरां सारसासूयि नेत्रं

भारं पादप्राणतजनताभूतिरूपं वलन्तम् ।

पारं दूरं भवजलनिधेः प्रापयन्तं प्रपन्नान्

वारं वारं विरथितनतिर्नौमि भद्रायलेशम् ॥ ७१ ॥

गोदावर्याः सविलशिशिरैः सेव्यमानं समीरैः

गोदानानामयुतजङ्गलं सेविनां सन्दिशन्तम् ।

गोपायन्तं यरणापतितान् नारकाद् घोररुपात्

गोपत्युद्यत्सुकुलतिलकं नौमि भद्रायलेशम् ॥ ७२ ॥

કર્મારાધ્યં સકલજગતાં સાધકં કાઙ્ક્ષિતાનાં

કાવ્યારમ્ભે કવિપરિષદા સ્વીકૃતાં નાયકત્વે ।

ઉચ્છેત્તારં સકલવિપદામુન્મુખં શ્રીપ્રદાને

ભદ્રાદ્રીશ શ્રયતુ કૃતમં ત્વાં વિનાડયં વિવેકી ॥ ૭૩ ॥

પ્રેમાવેશસ્ત્વયિ સમભવદ્ધન્ત વાભીકિવાક્યૈઃ

નો શક્યોડયં વ્યપગમયિતું વાઙ્મુખૈર્નાસ્તિકાનામ્ ।

દુઃખં વા સ્યાત્સુખમપિ ચ વા તેન સર્વં સહોડહં

ભદ્રાદ્રીશ ત્વયિ સુખમિયાં રામ વિન્યસ્ય ભારમ્ ॥ ૭૪ ॥

ભદ્રાદ્રીશ પ્રભુવર ન તે રક્ષકઃ શિક્ષકો વા

પાપિષ્ઠે મામપિ યદિ કરોષ્યાત્મદાસં ક્ષતિઃ કા ।

ભ્રાતૃદ્રોહિદ્વયમપિ કૃતં રાજ્યદાનૈકપાત્રં

દુષ્પ્રાપં યત્ત્રિદશભુવનં તત્કબન્ધેન જગમે ॥ ૭૫ ॥

મરકતમણિશ્યામા કામાર્પણોદ્યતમાનસા

સતતકરુણાસાર શ્રીમત્કટાક્ષ ચમત્કૃતા ।

સુકૃતિજનતાસેવ્યા સ્તવ્યા સુધામયવાઝરી-

વિતરણચણા ભદ્રાદ્રિસ્થા વિભાતિ હિ દેવતા ॥ ૭૬ ॥

અરુણચરણૌરાતામ્રાક્ષૈરપુણ્યસુદુર્લભૈઃ

વિનતભરણૌર્વિશ્વાતીતૈઃ વિચત્સમવૈભવૈઃ ।

દશરથતપઃપુગૈઃ દીનાવનૈકધુરન્ધરૈઃ

ભરતવિનતૈર્ભદ્રાદ્રિસ્થૈઃ ભજે પરતન્ત્રતામ્ ॥ ૭૭ ॥

મલિનમલિનં મન્દપ્રજ્ઞં મદીયમનોડધુના

વિમલવિમલાં બુદ્ધિં પ્રાપ્તૈર્વિમૃશ્ય વિમૃશ્ય ચ ।

શ્રુતિશિખરગં ત્વત્કં તત્ત્વં ચિરેણ ચ ગૃહ્યતે

કથમહમિયાં ભદ્રાદ્રીશ ત્વદીયકૃપારસમ્ ॥ ૭૮ ॥

શ્રુતિશિરસિ મે નાસ્તિ પ્રજ્ઞા શ્રયે ન સતઃ ક્વચિત્

વિહિતચરણં ત્યક્ત્વા નિત્યં નિષિદ્ધમુપાશ્રયે ।

તદપિ ધિષણા મુક્તેઃ પ્રાપ્તાવતીવ સમુત્સુકા

સતિ મનસિ મે ભદ્રાદ્રીશે કિમસ્તિ હિ દુર્લભમ્ ॥ ૭૯ ॥

નગરમટવીં કર્તું નેતઃ પુરં ચ મહાવનં

તવ વનગતૌ પૌરો લોકસ્તદા યત્તે સ્મ હિ ।

तदभिलषितं तैर्नो लब्धं तवैव छि वञ्चनात्

एति किल कृपानुन्नो भद्रायलं नगरं व्यधाः ॥ ८० ॥

परिहरतु मे पाणिद्वन्द्वे शरासशराङ्किता

परमपुरुषाभिष्या पापं पुरातनदेवता ।

मुनिविततयो नायोध्यायां न वा परमे पदे

विहितरतयो भद्राद्रौ यामुशान्ति निषेवितुम् ॥ ८१ ॥

कमलनयने कारुण्याब्धौ कपालिकृतादरे

विधिनुतपदे विश्वातीते विपत्तितमोरवौ ।

भवभयमडाभाराकान्ताशयस्य भृशाधिनी

भवतु हृदयं भद्राद्रौशो ममानिशमर्पितम् ॥ ८२ ॥

कलितभुवनैः कालावश्यैः करात्तशरासनैः

कविकुलगिरां भाग्यैर्भोग्यैः कदाप्यकृतैनसाम् ।

जनकतनयानेत्रानन्दैर्जगत्त्रयपावनैः

भवउरपदैर्भद्राद्रिस्थैर्भवानि सुरक्षितः ॥ ८३ ॥

अयोध्यां गत्वा त्वामवनितनयावल्लभ विभो

न सन्द्रष्टुं शक्ता एति किल वयं मानसतले ।

मतिं गोदावर्यां मण्डितसरयूरित्यविकलां

प्रथामो भद्राद्रिं गृहमिति य साकेतनिलयम् ॥ ८४ ॥

कृतघ्नत्वादीनां स्वकृतदुरितानां कृततया

भवेऽस्मिन्दारिद्यं भरतनुतपादानुभवताम् ।

एदानीं त्वत्पादानतिपरधियां जन्ममरणो

विनिघ्नन् भद्राद्रौ वससि ददसे याधिकधनम् ॥ ८५ ॥

कवीन्द्राणां वायं मुकुलयति ते दानमडिमा

गृहीत्वा षड्लक्षीमितकनकनिष्काणि रजनौ ।

वितीर्य स्वं दासं यवननृपतेर्भोजितवतः

कृपासिन्धो भद्रायलकृतगृहप्रेमनिलय ॥ ८६ ॥

धुनानं भक्तानां दुरितनिकुरुम्भं शुभदृशा

क्रियाणां कर्तृणां कृतमुचितरूपं य ददतम् ।

कलानामास्थानं कलितसुकृतानां य सुलभं

भयं त्यक्त्वा शिन्तं भजति मम भद्रायलपतिम् ॥ ८७ ॥

સ્ફુરન્ત્યાં શમ્પાયાં સજલજલદં ત્વાં કિલ વિદુઃ

લતાયાં સૌવણ્યાં મરકતમણિં પ્રાહુરપરે ।

વદન્ત્યન્થે સન્તઃ કનકકમલસ્થં પૃથુમલિં

મહીજાશ્ચિદ્દં ત્વાં મનુકુલજ ભદ્રાચલપતે ॥ ૮૮ ॥

યદીયાનાં નામ્નાં શતમઘિકમષ્ટાભિરતુલં

મહેશઃ શર્વાણ્યૈ શ્રુતિનિયયસારં કિલ પુરા ।

ઉપાદિક્ષઘસ્યાપ્યુપનિષદિ ગૂઢં ચ ચરિતં

સ ભાતિ શ્રીભદ્રાચલશિખરદીપો રઘુપતિઃ ॥ ૮૯ ॥

શયાનં શચ્યાયાં તરુદલકૃતાયાં રઘુપતે

વિલોક્ય ત્વાં વિદ્વાનપિ કુશિકજો બ્રહ્મકૃતધીઃ ।

પ્રસૂતા કૌસલ્યા સુતવરમિહ પ્રાહ મુનિરાટ્

નમસ્તસ્મૈ ભદ્રાચલનિલય તે દેહમહસે ॥ ૯૦ ॥

પ્રસાદસ્તે પ્રામું ન સુકર ઇતિ પ્રાહુરઘિયઃ

સુખં પ્રાપ્નો યસ્માદરિસહભુવાઽપિ દ્રુતમયમ્ ।

અહં તુ ત્વત્પાદૈકશરણમિતોઽપિ સ્વદુરિતૈઃ

અલબ્ધ્વા તં સીદામ્યતિકરુણ ભદ્રાદ્રિનિલય ॥ ૯૧ ॥

જટાલસ્ત્વં પાદે તવ નિપતિતોઽભૂન્મકુટભૃત્

વનેઽવાત્સીર્નિત્યં તવ પરિજનઃ સૌધનિલયઃ ।

પ્રિયાહીનસ્ત્વં તે રમયતિ વધૂઃ કોઽપિ કૃપયા-

ઽપ્યસક્તસ્ત્વં ભોગાન્દિશસિ નમતાં ભદ્રગિરિરાટ્ ॥ ૯૨ ॥

તપોભિર્યાગૈર્વા તરણિકુલકેતો કતિચન

પ્રસાદ્ય ત્વચ્ચિત્તં વિધિભુવનમીપ્સન્તિ વિબુધાઃ ।

અહં તુ ત્વદ્ભક્ત્રામ્બુજસતતવીક્ષાસુખકૃતે

વસેયં ભદ્રાદ્રૌ સતનુરતનુર્વા કુરુ તથા ॥ ૯૩ ॥

વિધીન્દ્રાઘર્ચ્યેભ્યો વિવિધસુખદેભ્યઃ પ્રણામતાં

પુનાનેભ્યઃ પત્નીં પદનયનવિપ્રસ્ય પતિતામ્ ।

દદદ્ભ્યો દારુભ્યાં ઘરણિપદસિહાસનપદં

નમઃ સ્તાદ્ભદ્રાદ્રીશ્ચરપદરજોભ્યઃ પ્રતિદિનમ્ ॥ ૯૪ ॥

કદા વા ભદ્રાદ્રૌ તદ્દુદિતવને વાઽસ્ય ચ તદે

नरत्वं कीटत्वं मृगविडगतां वा समुपयन् ।
 रघूणामीशानं परियरितुमादाभियतां
 पदोद्भूतान् पांसून् शिरसि कलयन्निर्वृतिभियाम् ॥ ८५ ॥
 कदा वा भद्रोर्वीधरनिकटदेशे पुरवरे
 प्रतोलीषु भ्राम्यत्सकलजन साधारणतया ।
 स्थितं सीतारामेत्यनिशमपि शब्दं निशमयन्
 कृतार्थत्वं सृष्टेः श्रवणयुगलस्यापि तनुयाम् ॥ ८६ ॥
 कदा वा भद्राद्रौ करणनिवर्द्धं साधु यमयन्
 सुषुम्नानाडीतः स्रवदमृतधाराप्लुततले ।
 लृप्तभोजे रामं शरशरधिबाणसन्धरं
 न जानीयां ध्यायन् गतमपि सखस्रं च शरदाम् ॥ ८७ ॥
 कदा भ्रमक्षत्रं रघुवर तवान्नं श्रुतमतः
 कृपां कुर्यां भोजये कथमिति मतिं साधु विजडत् ।
 अगस्त्यं मत्वा मामपि शरभङ्गं वाप्यव विभो
 वसेयं भद्राद्राविति किल वदन् राममनिशम् ॥ ८८ ॥
 कदा गोदावर्या अतिशयितशैत्यात्सुभकरे
 निमज्जयौघे कृत्वा नियममथ भद्राद्रिनिलयः ।
 लृष्टि ध्यायन्मूर्तिं जलदृष्टयिनीं कामपि परां
 पिपासाक्षुद्धामलमनधियन् निर्वृतिभियाम् ॥ ८९ ॥
 कदा वा वेदानां लृष्टयमिति भ्रमक्षरमिति
 स्मरारातेरग्रे दशरथमलीपालगदितम् ।
 चिरं चित्ते कुर्वन् रघुकुलसरिन्नायकमणिं
 वसेयं भद्राद्रावनवरतमानन्दभरितः ॥ ९० ॥
 कदा भद्राद्रौ सद्गणमुपरितां राघवकथां
 रघूत्सावासं परित ऋषिभिश्चादृततराम् ।
 द्रुतस्वान्तः शृण्वन् विषयसुभमाधूय सकलं
 विशेषं कौसल्यासुचरितकृले तन्मयतया ॥ ९०९ ॥
 कदा गर्भागारे कनकमयभित्त्या विलसिते
 वसन्तं भद्राद्रौ जनकतनयालक्ष्मणयुतम् ।
 स्फुरत्तेजः पुञ्जान्तरितमिव बिम्बं दिनरुचेः

અનક્ષિસ્પન્દોઽહં ચિરમનુભવેયં સુખપરઃ ॥ ૧૦૨ ॥

કદા ભદ્રાદ્રીશોપરિમણિવિમાનાગ્નિલયં
સ્ફુરચ્ચકં તેજોમયકનકકલમ્ સ્ફુટરચિ ।
પ્રપશ્યન્ સન્ધ્યાયાં દિનકરકરાકાન્તિસુભગં
મહાનેત્રાનન્દં ચિરમનુભવેયં પરવશઃ ॥ ૧૦૩ ॥

કદા મે મોહાબ્ધાવનિશમપિ મગ્નસ્ય સુદૃઢે
તદીચૈઃ કામાઘાહ્યમુપગતૈર્ભઙ્ગાનિચયૈઃ ।
ચલત્વં નીતસ્ય પ્રસુમરભિયો દુઃખમધિકં
હરેદ્ભદ્રાદ્રીશો ઘટભવમુનીન્દ્રસ્તુતપદઃ ॥ ૧૦૪ ॥

સવ્યે પાણૌ શરાસં દધદભયકરે સાયકં ચાપસવ્યે
મેઘશ્યામં કિરીટાઙ્ગદકટકમુખૈર્ભૂષણૈર્ભૂષિતાઙ્ગમ્ ।
સીતાસૌમિત્રિસેવ્યં સ્મિતલસિતમુખં પાદમૂલાઞ્જનેયં
કારુણ્યસ્થન્દ્યપાઙ્ગં કિમપિ હૃદિ મહો ભાતુ ભદ્રાદ્રિવાસમ્ ॥ ૧૦૫ ॥

વેદાશ્વેદબ્ધિઘોષા મનુમુખયમિનાં સૂક્તયો લીલયોક્તાઃ
આચાર્યા ભ્રાન્તિહેતુ પ્રલપનમુખરાઃ શઙ્કરાઘા મહાન્તઃ ।
કર્માનુષ્ઠાનમાર્ચૈઃ કૃતમખિલમિદં ડમ્ભમાત્રં યદિ સ્યાત્
સ્વામિન્ ભદ્રાચલેશ સ્તુતિરિયમકૃલા ત્વાં પ્રતિ સ્યાત્તદાનીમ્ ॥ ૧૦૬ ॥

ઇતિ શ્રીચોલદેશભૂષણાયમાન શ્રીકુમ્ભઘોણક્ષેત્રપરિસરવર્તિ
વલઙ્ગૈમાન્ ગ્રામાભિજનસ્ય પણ્ડિતમણ્ડલીપરિષ્ઠ્યમાનવૈદુષ્યશ્રી
કૃષ્ણસૂરિતનૂજન્મનઃ, લક્ષ્મ્યમ્બાગર્ભશુક્તિમુક્તાકૃલસ્ય, વિષ્ણુ-
પુરાભિજનાનાં શાસ્ત્રરત્નાકરબિરુદભાજાં પણ્ડિતમૂર્ધન્યતામુપગતાનાં
ન્યાયવેદાન્ત શાસ્ત્રપારદૃશ્વનાં શ્રી સ્વામિશાસ્ત્રિણાં કરુણાકટાક્ષ
સમાસાદિતવિદ્યાવૈશદ્યસ્ય કવિમણિબિરુદાહ્લિતસ્ય સુબ્રહ્મણ્ય-
શાસ્ત્રિણઃ કૃતિષુ ભદ્રાદ્રિરામશતકં સમાસિમગમત્ ।

Proofread by Aruna Narayanan

pdf was typeset on June 3, 2023

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

